

МАТЕРІАЛИ

ХІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ

КОНФЕРЕНЦІЇ

19 ЧЕРВНЯ 2026 РІК • М. КИЇВ, УКРАЇНА

НАУКОВИЙ ПРОСТІР:
АНАЛІЗ, СУЧАСНИЙ СТАН,
ТРЕНДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

ISBN 978-617-8582-55-5

DOI 10.62732/liga-ukr-19.06.2026

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

XI ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

НАУКОВИЙ ПРОСТІР:
АНАЛІЗ, СУЧАСНИЙ СТАН,
ТРЕНДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

 19 ЧЕРВНЯ 2026 РІК
 м. КИЇВ, УКРАЇНА

УДК 082:001

Н 34

Голова оргкомітету: Коренюк І.О.

Верстка: Олексенко В.

Дизайн: Бондаренко І.В.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Інституту науково-технічної інтеграції та співпраці. Протокол № 23 від 18.06.2026 року.

Конференцію зареєстровано Державною науковою установою «УкрІНТЕІ» в базі даних науково-технічних заходів України та інформаційному бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (Посвідчення № 123 від 26.01.2026).

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії CC BY-SA 4.0 International.

Н 34

Науковий простір: аналіз, сучасний стан, тренди та перспективи: матеріали XI Всеукраїнської студентської наукової конференції, м. Київ, 19 червня, 2026 рік / ГО «Молодіжна наукова ліга». — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2026. — 460 с.

ISBN 978-617-8582-55-5

DOI 10.62732/liga-ukr-19.06.2026

Викладено матеріали учасників XI Всеукраїнської мультидисциплінарної студентської наукової конференції «Науковий простір: аналіз, сучасний стан, тренди та перспективи», яка відбулася 19 червня 2026 року у місті Київ, Україна.

УДК 082:001

© Колектив учасників конференції, 2026

© ГО «Молодіжна наукова ліга», 2026

© ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2026

ISBN 978-617-8582-55-5

Зайцева Поліна Володимирівна, здобувачка вищої освіти

ННІ менеджменту і маркетингу

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Україна

Науковий керівник: Садрицька Світлана Валеріївна, канд. соц. наук,

доцент кафедри бізнес-журналістики та цифрових медіа

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Дезінформація як феномен сучасного інформаційного простору є одним з ключових викликів для журналістики та суспільства загалом. Для глибокого розуміння цієї проблеми необхідно розглянути еволюцію поняття, його розмежування з подібними термінами, основні ознаки, класифікацію видів та особливості поширення в соціальних мережах.

Еволюція наукового розуміння «дезінформації» тісно пов'язана з практикою державних інформ-операцій ХХ століття. Як зазначають Р. Шульц та Р. Годсон, цей термін був офіційно закріплений в апараті безпеки СРСР у 1920-х роках, а його системне застосування як інструменту глобального впливу («активних заходів») набуло розмаху в період Холодної війни [1]. Тоді дезінформація визначалася як стратегічне поширення викривлених даних і сфабрикованих документів для введення в оману іноземних урядів. Класичний приклад операція КДБ «Інфекція» у 1980-х роках щодо штучного походження СНІДу. Сучасне трактування поняття трансформувалося під впливом цифровізації. За К. Вордл та Х. Деракшаном, дезінформація є складником ширшого феномену «information disorder» (інформаційного безладу), який охоплює як навмисні фейки, так і ненавмисні помилки [2]. Своєю чергою, Європейська Комісія визначає її як перевірювану хибну інформацію, що поширюється задля економічної вигоди або навмисного обману суспільства [3]. В українському правовому полі, відповідно до Закону «Про медіа», дезінформація трактується як маніпулятивний контент, що порушує стандарти об'єктивності та шкодить суспільним інтересам [4]. У цифрову еру дезінформація перетворилася на базовий елемент гібридної війни, де інструментарій соцмереж критично посилює її дестабілізуючий ефект. Яскравим свідченням цього є російсько-українська війна, під час якої дезінформаційні загрози еволюціонували від лінійних фейків до комплексних кампаній із залученням ботоферм і тролінгу, що здатні трансформувати громадську думку в реальному часі.

Розмежування «disinformation», «misinformation» та «fake news» є ключовим для точного медіааналізу. За К. Вордл, misinformation - це ненавмисне поширення хибних фактів через помилку, disinformation - свідомо фабрикація задля обману, а malinformation використання правдивої інформації (наприклад, витоку приватних даних) для завдання шкоди [2]. Ця типологія дозволяє чітко відрізнити випадкові помилки від організованих операцій. Водночас Е. Тандок, З. Лім та Р. Лінг виділяють шість видів «fake news» (від сатири до пропаганди), доводячи, що цей термін є ширшим за дезінформацію [5]. Експерти ЮНЕСКО також пропонують розмежовувати ці поняття суто на основі наміру заподіяти шкоду [6]. Для досягнення максимального

гібридного ефекту навмисна дезінформація систематично поєднується з технологіями «fake news», які миттєво масштабуються алгоритмами соцмереж. Розуміння цих відмінностей допомагає журналістам обирати правильний інструмент верифікації: якщо для misinformation достатньо публікації спростування, то disinformation завжди вимагає комплексного викриття самого джерела маніпуляції.

Головними ознаками дезінформації є навмисність, шкідливість та масовість. За С. Бредшоу та П. Ховардом, у мережах вона виявляється через відсутність джерел, емоційну насиченість, використання ботів для ампліфікації та точкове таргетування на аудиторію [7]. Поряд із класичними «інформаційними бульбашками», М. Вестерлунд фіксує новий етап еволюції загрози ШІ-технологій - діпфейки [8]. Створення ультрареалістичного візуального контенту кардинально ускладнює верифікацію, викликаючи високу довіру у користувачів, які звикли вірити побаченому [8]. Психологічну стійкість фейків підтверджує масштабне дослідження MIT (С. Восугі, Д. Рой, С. Арал): у Twitter брехня поширюється швидше, глибше та ширше за правду, маючи на 70% вищу ймовірність ретвіту завдяки своїй новизні й сенсаційності [9]. Сучасний медіапростір характеризується розвитком інноваційних екосистем, які, крім прогресу, вдосконалюють методи маніпуляцій. Нові цифрові механізми впливу використовують технологію deepfakes, адаптуючись під запити аудиторії для підвищення віральності [8]. В українському контексті ключовою ознакою є поєднання гостроемоційного контенту з політичними наративами. Рекомендаційні алгоритми платформ (зокрема TikTok) штучно просувають цей афективний контент у тренди. Така синергія технічної складності та психологічної привабливості дезінформації суттєво ускладнює роботу журналістів із її виявлення.

Види дезінформації класифікуються за кількома критеріями. За К. Вордл, існує сім її типів: false connection (хибний зв'язок заголовка та вмісту), false context (нерелевантний контекст), manipulated content (зманіпулований вміст), fabricated content (повністю вигаданий), imposter content (імітація реальних джерел), satire/parody (сатира, що сприймається серйозно) та misleading content (оманливий контент) [2]. Експерти ЮНЕСКО додають класифікацію за форматом: текстові фейки, візуальні deepfakes та аудіоманіпуляції [6]. При цьому М. Вестерлунд поділяє ці технології за рівнем шкоди: від розважальних до політичних диверсій [8]. В українському правовому полі Закон «Про media» виокремлює маніпулятивну інформацію та порушення стандартів [4]. Отже, види дезінформації стрімко трансформуються від простих текстів до AI-генерованих діпфейків, що вимагає постійної адаптації методів фактчекінгу.

Особливості дезінформації в соцмережах полягають у швидкості її поширення та алгоритмічному посиленні. За Д. Лазером, платформи створюють «екосистему», де фейки циркулюють через ехо-камери [10], а дослідження С. Восугі доводить, що у Twitter неправдивий контент досягає перших 1500 людей у 6 разів швидше, ніж правда [9]. Звіт Oxford Internet Institute підтверджує, що дезінформація у Facebook, Twitter та месенджерах штучно збільшується ботами й вірусними трендами [7]. Водночас обґрунтовано, що соцмережі перетворили дезінформацію на стратегічну зброю, яка діє в обхід традиційних медіафільтрів. В Україні цей процес нерозривно пов'язаний із гібридною війною. За даними моніторингових проєктів, анонімні Telegram-канали за допомогою ботоферм здатні забезпечити фейкам охоплення у 50-100 тисяч користувачів лише за годину. Паралельно TikTok посилює емоційний вплив:

оманливий контент (misleading content) тут миттєво стає вірусним через алгоритми рекомендацій та тренди [2]. Оскільки платформи пріоритезують контент, що викликає афект, протидія дезінформації вимагає впровадження не лише технічних, а й нових етичних підходів до фактчекінгу.

Дезінформація є навмисним поширенням хибної інформації з метою маніпуляції, що еволюціонувало від пропаганди до цифрових фейків. Розмежування з misinformation та fake news дозволяє точніше класифікувати види, такі як fabricated content чи deepfakes. Ознаки – емоційність, відсутність джерел та швидке поширення – посилюються в соціальних мережах через алгоритми платформ. Окреслені виклики обґрунтовують гостру практичну потребу вдосконалення методів фактчекінгу з використанням інструментів штучного інтелекту.

Список використаних джерел:

1. Shultz R. H., Godson R. *Dezinformatsia: Active Measures in Soviet Strategy*. Washington : Pergamon-Brassey's, 1984. 211 p.
2. Wardle C., Derakhshan H. *Information Disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policymaking*. Council of Europe, 2017. URL: <https://edoc.coe.int/en/media/7495-information-disorder-toward-an-interdisciplinary-framework-for-research-and-policy-making.html>
3. European Commission. *A multi-dimensional approach to disinformation*. Report of the High-Level Expert Group on Fake News and Online Disinformation. 2018. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6ef4df8b-4cea-11e8-be1d-01aa75ed71a1>
4. Закон України «Про медіа» від 13.12.2022 № 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>
5. Tandoc E., Lim Z., Ling R. Defining “Fake News”: A typology of scholarly definitions. *Digital Journalism*. 2018. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/21670811.2017.1360143>
6. UNESCO. *Journalism, Fake News & Disinformation: Handbook for Journalism Education and Training*. 2018. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000265552>
7. Bradshaw S., Howard P. *The Global Disinformation Order*. Oxford Internet Institute, 2019. URL: <https://demtech.oii.ox.ac.uk/wp-content/uploads/sites/127/2019/09/CyberTroop-Report19.pdf>
8. Westerlund M. *The Emergence of Deepfake Technology: A Review*. 2023. URL: <https://arxiv.org/pdf/2307.07903>
9. Vosoughi S., Roy D., Aral S. The spread of true and false news online. MIT Institute for Data, Systems, and Society, 2018. URL: <https://ide.mit.edu/wp-content/uploads/2018/12/2017-IDE-Research-Brief-False-News.pdf>
10. Lazer D. M. J., Baum M. A., Benkler Y. et al. The science of fake news. *Science*. 2018. Vol. 359, № 6380. P. 1094–1096.